

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА – ПРЕДСТАВНИЦЯ БУКОВИНСЬКОГО ДІАЛЕКТНОГО МОВЛЕННЯ

Семчишин Я.

Національний університет «Львівська політехніка»

Кафедра прикладної лінгвістики

yana.semchyshyn@gmail.com

Науковий керівник – *Микитюк О. Р.*, к. ф. н., доц., доцент кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

Мета роботи: проаналізувати особливості функціонування діалектної лексики у творчості буковинської письменниці Ольги Кобилянської.

В оповіданнях «Аристократка», «Valse Mélancolique», «Покора», «Impromptu phantasie», «Час», «Рожі», «Поети» Ольга Кобилянська використовує буковинський діалект, який надає творам особливого мовного колориту. Різні типи лексичних діалектизмів, охоплюють переважно сфери життя, пов'язані з побутом.

Неймовірно цікаво письменниця подає назви предметів домашнього побуту: *білля* «білизна»; *фотель* «крісло»; *покій* «кімната»; *дзбан* «глекоподібний глиняний, дерев'яний або металевий посуд для води, молока, квасу і т. ін.»; *фаталашки* «забавки, дрібнички». Назву страви *холодець* вона подає дуже промовистим словом *студень*: «Оглядала кімнати, роздумувала щось і спитала, чи мешкання тепле, бо вона має *фортеп'ян*, і грає, і не зносить *студені*» [2, с. 2].

Особливо захопливо у тексті змальовано життя буковинської інтелігенції: *елеганція* «елегантність»; *фризура* «зачіска»; *штука* «мистецтво»; *укінчена* «яка має належну підготовку, вміння, з належною освітою»; *вакації* «канікули»; *виклад* «лекція»; *матура* «іспит»; *консеквентна* «послідовна»; *конверзація* «розмова»; *ціха* «характерна риса, ознака». Наприклад: «Була вже майже *укінченою* артисткою і працювала саме над одним образом, який хотіла продати і поїхати до Італії, щоб побачити тамошню *штуку* та знайти й собі дорогу до неї» [2, с. 1]; «Спадисті рамена надавали їй *ціху* якоїсь панськості, певності» [2, с. 2].

Читаючи слова, що позначають опис природи ми відчуваємо дух справжнього буковинського краю: *борби* «горби, шляхи»; *сумрак* «сутінок, присмерк»; *боз* «бузок»; *корчі* «кущі»; *чічка* «квітка». Також у тексті наявні й інші іменники: *вуйко* «дядько по матері, брат

матері»; *газдиня* «господиня»; *власитель* «власник»; *лижви* «лижі»; *вандрівака* «мандрівка»; *орудка* «справа»; *надгорода* «нагорода»; *хосен* «користь»; *вахляр* «віяло».

Особливого колориту надають дієслова: *їдж* «їж»; *лучитися* «єднатися»; *шлюбувати* «давати обітницю, присягати»; *пігнати* «погнати, побігти»; *гарувати* «важко працювати»; *кптити* «кепкувати»; *здибати* «зустрічати кого-небудь, ідучи або прийшовши кудись»; *видіти* «бачити»; *хибувати* «боліти, не вистачати, бракувати»; *приймати* «приймати»; *числити* «рахувати, підраховувати кого-, що-небудь; лічити».

Дуже цікавим є вживання прийменників і прислівників: *межи* «між»; *заєдно* «заодно»; *навсігди*; *доперва* «тільки що, щойно»; *небавом* «незабаром, скоро»; *живо*; *предше* «раніше»; *борзо* «прудко, швидко, моторно»; *заки* «поки»; *вдвійку* «вдвох».

Впадає у вічі, що Ольга Кобилянська вводить прикметники для посилення емоційного забарвлення тексту: *последній*; *дитинячий*; *заводовий* «фаховий»; *таможня* «тамтешня»; *лайдак*; *дрантива* «погана, негідна».

Неймовірно красиво звучать речення з частками: *прецінь* «адже»; *туй-туй* «от-от».

Отже, різноманітні діалектизми підкреслюють розмаїття буковинської говірки, що дозволяє відчуті справжній колорит тодішнього часу. Вони є важливими елементами оригінального й самобутнього ідіостилю Ольги Кобилянської.

Література

1. Кобилянська О. «*Valse melancolique*». URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=2457> (дата звернення 25.03.2019).
2. Кобилянська О. Аристократка. Київ: Основи, 2001. 699 с.
3. Словнику української мови: в 11 т. / редкол.: І. Білодід та ін. Київ: Наукова думка, 1970–1980. URL: <http://sum.in.ua/> (дата звернення 25.03.2019).